

INFORMACIJA

o izmirenju obaveza Vlade Crne Gore prema Exim Kina banci po osnovu državne garancije izdate za potrebe kreditnog aranžmana zaključenog između Crnogorske plovidbe AD Kotor i Exim Kina banke

Ministarstvo finansija je, u ime Vlade Crne Gore („Garant“), izdalo Garantno pismo 26. januara 2010. godine, za Ugovor o preferencijalnom kreditnom zajmu za kupce za kupovinu dva broda, sklopljen između Izvozno-uvozne banke Kine- Exim Kina banka („Zajmodavac“) i Crnogorske plovidbe AD Kotor („Zajmoprimac“), u iznosu od 47.396.000,00 američkih dolara. Ugovor je zaključen na period od 15 godina, sa fiksnom kamatnom stopom od 3% godišnje. Otplata kamate počela je 2010. godine, dok je otplata glavnice otpočela u julu 2015. godine i otplaćuje se dva puta godišnje, svakog 21. januara i 21. jula. Sredstva kredita su u cijelosti povučena, a poslednja rata kredita dospijeva 21.01.2025. godine. Trenutno stanje duga po osnovu predmetnog kredita iznosi 7.109.400,00 američkih dolara.

Usled finansijskih poteškoća Crnogorske plovidbe AD Kotor, do 2020. godine, Vlada Crne Gore pružala je pomoć kompaniji iz Državnog budžeta za izmirenje obaveza prema Exim Kina banci po osnovu gore navedenog kreditnog aranžmana. Za te namjene su planirana sredstva na poziciji Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

Ministarstva saobraćaja i pomorstva, tadašnje Ministarstvo kapitalnih investicija obratilo se krajem 2020. godine Agenciji za zaštitu konkurencije (AZZK) u cilju pribavljanja mišljenja da li bi izdvajanje iz budžeta za pomenute namjene predstavljalo nedozvoljenu državnu pomoć. Tom prilikom, po zakonskoj proceduri, podnijeta je prijava za državnu pomoć AZZK radi procjene usklađenosti sa Zakonom o dodjeli državne pomoći.

Kako je, shodno mišljenju AZZK, Ministarstvo kapitalnih investicija do okončanja predmetnog ispitnog postupka, obustavilo dodjelu državne pomoći, došlo je do situacije da kompanija nije bila u mogućnosti da izmiri svoje obaveze prema Exim Kina banci po osnovu rata kredita sa rokom dospijeca na 21. januar 2021. godine i 21. jula 2021. godine.

Ministarstvo finansija je, u ime države Crne Gore, kao potpisnik Garantnog pisma, odnosno garant, po ovom osnovu, tokom 2021. godine, platilo Exim Kina banci ukupan iznos od 5.352.588,27 američkih dolara a u skladu sa Zaključcima Vlade, broj 07-343/2 od 26. januara 2021. godine, dopunom Zaključaka Vlade broj 01-843/2, od 27. januara 2021. godine, kao i Zaključcima Vlade broj 04-3742/2, od 26. jula 2022. godine. Ministarstvo finansija je na ime povraćaja uplaćenih iznosa, preko zaštitnika imovinsko pravnih interesa pokrenulo postupak naplate ovog potraživanja.

Crnogorska plovidba je za 2022. godinu, usled pozitivnog poslovanja kompanije, cjelokupan iznos sredstava za rate predmetnog kredita, u iznosu od 5,21 miliona američkih dolara, obezbijedila iz sopstvenih sredstava i uplatila Exim Kina banci, s tim da dugovanje prema Državi u iznosu od 5,35 miliona eura, po osnovu ranije plaćenih rata u okviru garancije, nastalih tokom 2021. godine, još uvijek nije izmireno.

Međutim, i tokom 2023. godine, Društvo nije bilo u mogućnosti da u potpunosti izmiri svoje obaveze u skladu sa rokovima dospijea. Naime, od ukupnog iznosa za januarsku ratu 2023. godine, od 2.551.484,67 američkih dolara, Crnogorska plovdba je Exim Kina banci uplatila iznos od 950.000,00 američkih dolara, dok je ostatak duga od 1.601.484,67 američkih dolara izmirilo Ministarstvo finansija. Takođe, od ukupnog iznosa za julsku ratu 2023. godine, od 2.512.777,937 američkih dolara, Crnogorska plovdba je Exim Kina banci uplatila 500.000,00 američkih dolara, dok je ostatak iznosa za julsku ratu od 2.012.777,93 američkih dolara izmirilo Ministarstvo finansija. Izmirenjem navedenih obaveza, Ministarstvo je izvršilo obaveze po osnovu Garantnog pisma, a u skladu sa zahtjevima Exim Kina banke i Zaključcima Vlade broj 07-142/23-693/2 od 15. februara 2023. godine i broj 07-430/23-3819/2 od 28. jula 2023. godine.

Kao i prethodnog puta, Ministarstvo finansija je dostavilo potrebnu dokumentaciju Zaštitniku imovinsko pravnih interesa u cilju pokretanja postupka naplate potraživanja. Napominjemo da predmetna potraživanja od Crnogorske plovdbje AD prema državi nastalih u 2023. godini, takođe, još uvijek nisu izmirena, te ukupno dugovanje po ovom osnovu od strane Crnogorske plovdbje AD na dan 29.01.2024. godine iznosi 8.966.850,87.

Ministarstvo finansija je posredstvom e-mail komunikacije, dana 22.12.2023. godine, od resornog ministarstva, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, zatražilo informaciju da li kompanija planira uredno izmirenje obaveza koje dospijevaju 21. januara 2024. godine po osnovu Ugovora o preferencijalnom kreditnom zajmu za kupce za kupovinu dva broda, sklopljen između Izvožno-uvozne banke Kine- Exim Kina banka („Zajmodavac“) i Crnogorske plovdbje AD Kotor („Zajmoprimac“). Shodno navedenom, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva prosljedilo je odgovor Crnogorske plovdbje kojim su informisani da društvo neće biti u mogućnosti da izmiri predmetne obaveze.

Naime, kako su iz Crnogorske plovdbje AD Kotor saopštili Crnogorska plovdba u svom poslovanju isključivo zavisi od kretanja vozarina na globalnom pomorskom tržištu. Poremećaji na pomorskom tržištu u prethodnom periodu doveli su do toga da su prihodi kompanije za 9 mjeseci 2023. godine u odnosu na isti uporedni period iz 2022. godine, bili manji za 24%, odnosno za 2,285 mil. €, dok se očekuje da će taj procenat na kraju godine biti veći. Iako je za 9 mjeseci kompanija poslovala pozitivno, ipak nije u mogućnosti da pored tekućih obaveza, obezbijedi sredstava za učešće u otplati januarske rate kredita.

Dospjeli iznos rate predmetnog kredita Crnogorske plovdbje za januar 2024. godinu iznosi 2.478.810,80 američkih dolara, od čega se na otplatu glavnice odnosi iznos od 2.369.800,00 američkih dolara, a na otplatu kamate iznos od 109.010,80 američkih dolara.

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da od strane Crnogorske plovdbje nije bilo uplata po ovom osnovu, dana 23.01.2023. godine, Exim Kina banka dostavila je Ministarstvu finansija pismo, zajedno za Zahtjevom za plaćanje, kojim zahtijevaju da, usled poteškoća Crnogorske plovdbje da samostalno izvrši uplatu obaveza na vrijeme, Ministarstvo finansija ispuni svoju obavezu garanta i uplati dospjele obaveze po osnovu rate kredita koja je dospjela na plaćanje 21. januara 2024. godine.

Takođe, banka će na neizmirene obaveze Zajmoprimaca do dana plaćanja, obračunati dodatne troškove kamate (indemnity interest) u eurskoj protivvrijednosti na dan plaćanja¹.

Napominjemo, rješenjem Agencije za zaštitu konkurencije, broj UPI-01-430/20-79/24, od 17. avgusta 2022. godine, utvrđuje se da dodjela garancije privrednom društvu Crnogorska plovidba AD Kotor, predstavlja nezakonito dodijeljenu državnu pomoć, što znači da je i svaka neizmirena dospjela rata kredita koju je država platila po osnovu garancije, državna pomoć u punom iznosu tih rata. Međutim, u skladu sa pomenutim Garantnim pismom, Vlada Crne Gore garantovala je uredno izmirenje svih finansijskih obaveza Zajmoprimaca, i obavezala se da će, kao garant, na osnovu pisanog zahtjeva Exim Kina banke, izmiriti sva dospjela dugovanja koja potražuje Exim Kina banka, kada Zajmoprimac ne izmiri dospjele obaveze do roka dospijeca.

Shodno pomenutom, i pored mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije, Vlada Crne Gore je dužna da, kao garant po predmetnom kreditnom aranžmanu, izmiri obavezu prema Zajmoprimcu imajući u vidu da je obaveza zasnovana Ugovorom o garanciji i da u cilju održavanja reputacije i povjerenja koju Crna Gora ima u odnosu sa međunarodnim povjeriocima obaveza mora biti izvršena bez odlaganja.

Važno je napomenuti da će, prema dosadašnjoj praksi, Ministarstvo finansija zahtijevati od kompanije da nadoknadi troškove koje je Država imala po osnovu izmirenja obaveza u vezi sa garancijom. Takođe, Ministarstvo finansija će obavijestiti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore i dostaviti potrebnu dokumentaciju, kako bi bile preduzete sve potrebne radnje radi zaštite imovinsko pravnih interesa Države.

¹ Dodatne troškove kamate (indemnity interest) na ime izmirenih obaveza iz 2021. godine i 2023. godine izmirila kompanija Crnogorska plovidba AD Kotor.